

Komunikačné schopnosti detí v ranom veku (prvé tri roky života)

0-8 mesiacov (obdobie nezámernej komunikácie)

- obdobie vytvárania väzby a vzťahu medzi dieťaťom a ľuďmi okolo neho,
- hlavný komunikačný prostriedok je pohľad dieťaťa,
- po narodení je správanie dieťaťa nešpecifické (rovnakým spôsobom reaguje na rôzne podnety okolia – krik, plač),
- 6. týždeň – pozitívne citové zafarbenie kriku (napr. rozpoznanie radosti),
- 3. mesiac – prvé artikulačné zvuky (pudové džavotanie), zvuky sú nevedomé,
- 6. mesiac – dieťa začína sedieť, mení sa postavenie artikulačných orgánov, vstupuje sluchová spätná väzba, dieťa začína opakovať zvuky z okolia (napodobňujúce džavotanie),

8-12 mesiacov (vznik zámernej komunikácie)

- okolo ôsmeho mesiaca nastupuje správanie zamerané navonok, dieťa sa snaží svojim správaním pritaiahnuť pozornosť osôb v okolí,
- komunikácia vo dvojici (matka – dieťa) sa začína meniť na komunikáciu s ohľadom na predmety (matka – dieťa – predmet),
- dieťa využíva na komunikáciu prvé zámerné pohyby – gesta a očný kontakt,
- zrod gesta je dôležitý medzník prechodu do vyššieho vývinového štádia (medzi prvé patrí ukazovanie na predmet, ukazovanie predmetu v ruke, očakávanie predmetu, podávanie predmetu inej osobe; ďalšie typy ako krútenie hlavou na znak nesúhlasu, dvíhanie rúk, robenie „pápá“, tleskanie; objavujú sa pohybové rutiny ako „varila myšička kačičku“ a iné),
- gesto súvisí s rodiacim sa porozumením (dieťa na otázku reaguje gestom),
- objavujú sa „akoby slová“ (protoslová), na rozdiel od reálnych slov nemajú jednoznačný význam, napr. protoslovo „ma“ môže v závislosti od situácie znamenať maco, mám, malý, mama,

12-18 mesiacov (obdobie prvých slov)

- objavujú sa skutočné prvé slová,
- na to, aby dieťa povedalo prvé slovo, musí chápať vzťah daného zvuku (slova) ku konkrétnemu predmetu,
- v správaní sa to prejaví hľadaním (napr. mama pred jeho očami ukryje plienkou hračku) a neskôr i ukrývaním (napr. hra na schovávačku, dieťa sa ukrýva za nábytok),
- objavuje sa hypergeneralizácia (jedným slovom pomenuje viaceré objekty a činnosti),
- neskôr dieťa prechádza do hyperdiferenciácie (pre každý objekt má jedinečné pomenovanie),
- v 16. mesiaci by dieťa malo používať 40 slov, 40 gest a hrových činností,
- zárodok budúcich syntaktických vzťahov (spájania slov do viet) – napr. dieťa ukáže na predmet a pomenuje ho,

18-24 mesiacov (obdobie dvojslovných výpovedí)

- podmienky, aby dieťa začalo tvoriť dvojslovné výpovede:
  - aktívne používanie cca 50 slov,
  - kombinovanie dvoch znakov v podobe gesta a slova (napr. dieťa ukáže prstom na čaj a povie daj),
  - kombinovanie dvoch hrových činností (ktoré spočiatku spolu nesúvisia, napr. dieťa položí bábu do kočíka, potom ju učeše),
- reč je kontextuálne viazaná na tu a teraz (chápanie minulosti a budúcnosti je až v ďalšom vývinovom období),
- objavuje sa otázka kde je?,
- dieťa popri slovesách začína používať 3. osobu jednotného čísla (napr. papá), imperatív (daj!), pri podstatných menách tvar akuzatívu jednotného čísla, neskôr akuzatív s predložkou na, do,
- dieťa používa fonologické procesy (napr. slovo miska môže najprv povedať ako mi potom mimi/meme/mima/mitka), rozvíja sa hlásková štruktúra detských slov,

24-36 mesiacov (vety a súvetia)

- pribúdajú nové slovné druhy, tvary slov (ich ohýbanie), výpovede sú obsahovo i formálne komplexnejšie,
- dieťa začína používať minulý čas (prípony -l/-la/-lo), predložky na, do, v,
- v aktívnej slovnej zásobe sa začínajú objavovať prvé všeobecné pojmy ako jedlo, hračky, zvieratá,
- dieťa sa začína pýtať otázku prečo?,
- objavuje sa gramatické porozumenie (vníma gramatické prípony a predpony pozmeňujúce význam slov),
- 30. mesiac – zrod súvetí, používanie spojok.

Vypracovala: Mgr. Daša Živčáková, školská logopedička CPPPaP Martin
Mailový kontakt: zivcakovacpppamt@gmail.com
Telefonický kontakt: 0948 447 065

Zdroj: KAPALKOVÁ, S. a kolektív: Hodnotenie komunikačných schopností detí v ranom veku. Bratislava.
2010

Foto: www.leapfrog.com